

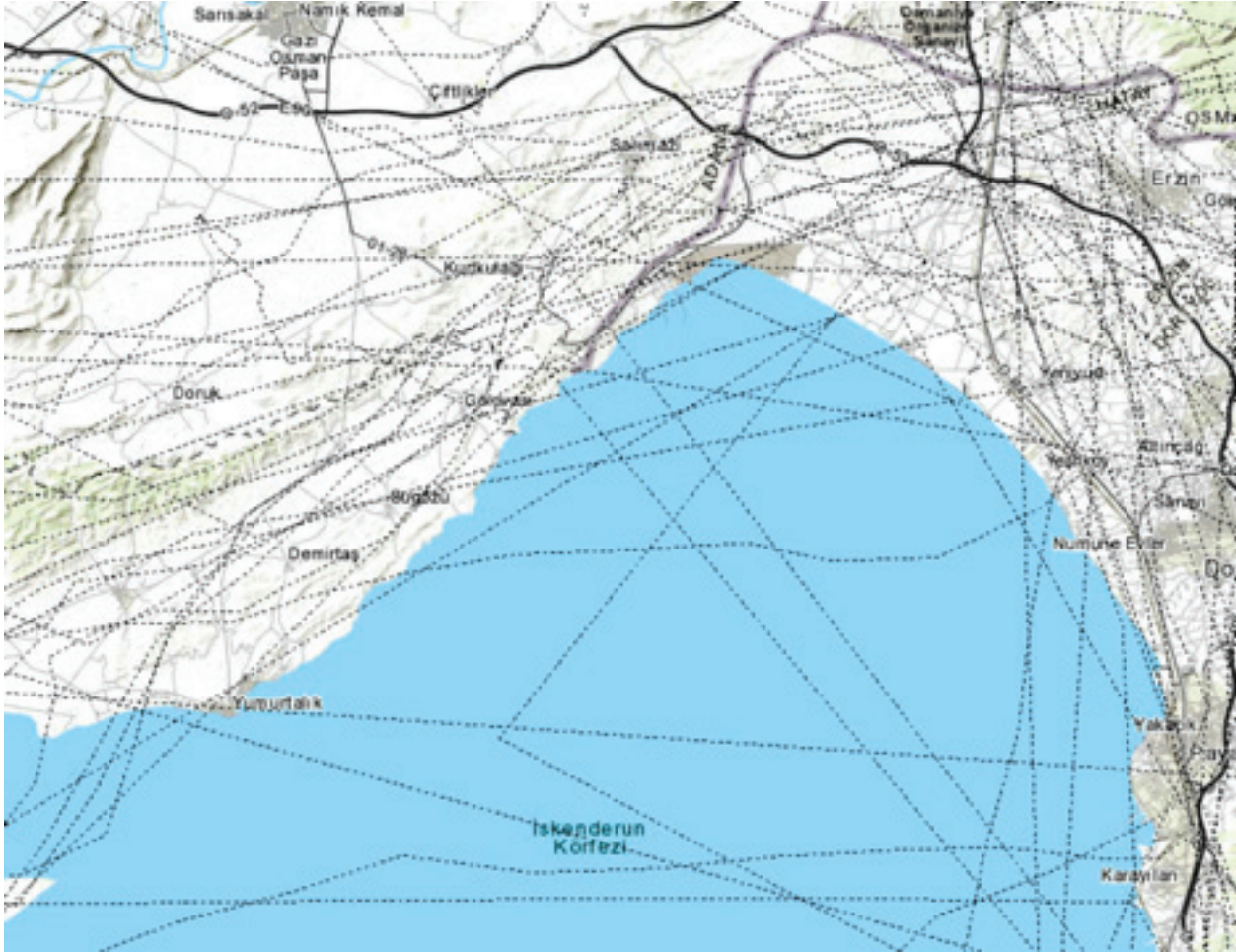
HUNUTLU TERMİK SANTRALİ'NİN DOĞA ÜZERİNDEKİ OLASI ETKİLERİ

Doğa

Çevresel Etki Değerlendirme Raporu onaylanmış olan Hunutlu Kömürlü Termik Santrali, Dünya Doğayı ve Doğal Kaynakları Koruma Kurumu (IUCN) tarafından belirlenmiş olan objektif ölçütler ile sınırları çizilen Sugözü – Akkum Önemli Doğa Alanı sınırları içerisinde yer almaktadır ^{1,2}.

Santral ve etki alanı Batı Palearktik Biyocoğrafik Bölgesi'nin en önemli göç darboğazlarından biri olan İskenderun Körfezi bölgesinde bulunmaktadır (Harita 1).

Harita 1 İskenderun Körfezi ve yakın çevresinde süzülerek göç eden kuş türlerine dair uydu vericisi verileri.

Harita 1'de gösterilen her bir çizgi tek bir bireyi simgelemektedir. Alanın süzülerek göç eden kuş türleri açısından önemi konusunda çeşitli araştırma ve izleme çalışmaları yürütülmüştür. Bu çalışmaların en yakın tarihli olanı, Doğa Derneği ve uluslararası ortakları ile yürütmüş olduğu Sarımsazı Yırtıcı Sayımı'dır¹. Bu sayımda yapılması planlanan santral ve etki alanını kullanan toplam 118 bin 124 kuş sayılmıştır. Bu kuşların 903 tanesi IUCN, akademisyenler ve doğa korumacılar tarafından belirlenmiş uluslararası ölçütlere göre nesli küresel ölçekte yok olma tehlikesi ile karşı karşıya olan küçük akbabadır *Neophron percnopterus* ³.

İskenderun Körfezi'ni göç amacıyla kullanan kuş türleri hava durumu ve hava kalitesine göre göç stratejileri geliştirmektedir. Sonbahar göçünde körfezin kuzeybatı bölgesinden karşı kıyıları yani körfezin güneydoğusunu görebilen kuşlar göçlerine körfez üzerinden devam etmektedir, ilkbahar göçünde ise göç tam tersi yönde gerçekleşmektedir. Körfez ve yakın çevresinde mevcut durumda dahi faaliyet gösteren kömürlü termik santraller ve diğer endüstriyel tesislerin sebep olduğu hava kirliliği kuşlar için bu göç stratejisini olumsuz etkilemektedir. Kuşlar hava kirliliği sebebiyle karşı kıyıları görememekte bu sebeple yol boyunca bitap düşmektedirler.

Bilimsel bir çalışma 2004 senesinde fosil yakıt kullanan enerji santrallerinin yalnızca Amerika Birleşik Devletleri'nde 24 milyon kuşun ölümüne sebep olduğunu gözler önüne sermektedir⁴.

Termik santraller soğutma suyu olarak denizden çekilen suyu kullanmakta ve soğutmada kullanılan ve denizel ortama göre daha sıcak olan suyu yeniden denize deşarj etmektedirler. Akdeniz'e Kızıl Deniz kökenli balıkların giriş noktası olan Süveyş Kanalı, coğrafi olarak İskenderun Körfezi'nin güneyinde bulunmaktadır. Lesspesiyen türler olarak da adlandırılan Kızıl Deniz kökenli türler, Süveyş Kanalı'ndan giriş yaptıktan sonra Akdeniz'in akıntı sistemini takip ederek İskenderun Körfezi'ne ulaşmaktadırlar. Enerji santralleri ve diğer endüstriyel tesislerin soğutma sularının oluşturdukları mikro-yaşam alanları bu türlerin kökeni olan Akdeniz'e göre daha sıcak denizlere daha yakın bir ortam oluşturdukları için bu tesislerin çevresinde özellikle yapay resif etkisi yapan su alma yapılarının çevrelerinde koloni oluşturmaya başlamaktadırlar. Bu durum Akdeniz'in biyolojik çeşitliliğini ve doğal yapısını bozmaktadır. Bu türler arasında vermek gerekirse ülke gündemindeki balon balığı *Lagocephalus sceleratus* ve aslan balığı *Pterois sp.* verilebilir. Bu duruma ek olarak, kömürlü termik santrallerinin kömür ihtiyacı dış kaynaklı sağlanmaktadır ve kömür İskenderun Körfezi'ne gemilerle taşınmaktadır. Bu gemiler yalnızca kömür değil bunun yanında Akdeniz'e yabancı türler de taşımaktadır. Bu türlere örnek olarak benzer bir gemi ile taşındığı düşünülen ve kamuoyunda katil yosun olarak bilinen *Caulerpa taxifolia* da bulunmaktadır⁵.

Ulusal ve uluslararası mevzuat bakımından ele alındığında Hunutlu Kömürlü Termik Santrali'nin yapılmasının planlandığı bölge Türkiye'nin taraf olduğu Biyolojik Çeşitliliğin Korunması Sözleşmesi, Bern Sözleşmesi ve Barcelona Sözleşmesi ile koruma altındadır.

¹ Eken G, Bozdoğan M, İsfendiyaroglu S, Kılıç DT, Lise Y. 2006. Türkiye'nin Önemli Doğa Alanları. (Turkey's Key Biodiversity Areas). İstanbul: Doğa Derneği & Kitap Yayınevi: II Cilt

² Eken G, İsfendiyaroğlu S, Yenyurt C, Erkol IL, Karataş A, Ataoğlu M (2016) Identifying key biodiversity areas in Turkey: a multi-taxon approach. International Journal of Biodiversity Science, Ecosystem Services & Management 12(3): 181-190

³ <https://lifeneophron.eu/back2/public/files/documents/arslan-s-et-al-2019-5ea2dda97a077.pdf>

⁴ Benjamin K. Sovacool (2012) The avian and wildlife costs of fossil fuels and nuclear power, Journal of Integrative Environmental Sciences, 9:4, 255-278, DOI: 10.1080/1943815X.2012.746993

⁵ Cevik, C., YOKES, M. B., Cavas, L., ERKOL, L. I., DERİCİ, O. B., & VERLAQUE, M., (2007). First report of *Caulerpa taxifolia* (Bryopsidales, Chlorophyta) on the Levantine coast (Turkey, eastern Mediterranean). Estuarine Coastal And Shelf Science, vol.74, 549-556.

